

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Bojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоножко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

<i>Піщаленко М. А., Скляр С. С.</i>	122
ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА ВІКУ ТРАВСТОЮ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФІТОФАГІВ	
<i>Шакалій С. М., Романко А.</i>	124
ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ І ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЖИВНОГО РЕЖИМУ	
<i>Шакалій С. М., Грищенко А.</i>	126
ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЙНОСТІ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКІВ	
<i>Шакалій С. М., Лисенков Я.</i>	129
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ВІВСА НА МОРФОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ	
<i>Піщаленко М. А., Калініченко Н. О., Демченко О. В.</i>	132
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ МОРКВИ	
<i>Піщаленко М. А., Кріпак А. В.</i>	135
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ВІД ЧОРНОЇ ПШЕНИЧНОЇ МУХИ	
<i>Піщаленко М. А., Муллер М. С., Стешенко М. А.</i>	137
СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ПИТАННЯ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ	
<i>Піщаленко М. А., Саєнко А. О.</i>	138
ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ РІПАКА ЯРОГО ВІД КОМПЛЕКСУ КОМАХ-ШКІДНИКІВ	
<i>Піщаленко М. А., Таргонська В. А.</i>	140
ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ	
<i>Білоножко В. Я., Коробко О. О., Гавриленко В. С.</i>	142
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН	
<i>S. Yurchenko, B. Palaziuk</i>	144
FORMATION OF YIELD OF SOFT WINTER WHEAT DEPENDING ON VARIETAL PROPERTIES AND THE INFLUENCE OF BIOSTIMULANTS BASED ON RHIZOBACTERIA	
<i>S. Yurchenko, B. Stepanenko</i>	145
GRAIN YIELD OF CORN HYBRIDS DEPENDS ON THEIR MATURITY GROUP	
<i>Баган А. В., Роущена Д. О.</i>	148
ВИКОРИСТАННЯ БАРБАРІСУ В ОЗЕЛЕНЕННІ	
<i>S. Yurchenko, E. Dudka</i>	150
FORMATION OF FRUIT YIELD AND QUALITY DEPENDING ON FOLIAR FEEDING OF SOWN CUCUMBER IN PROTECTED SOIL CONDITIONS	
<i>Бараболя О. В., Корецький Б.</i>	152
ПШЕНИЦЯ Є ГОЛОВНОЮ ХЛІБНОЮ КУЛЬТУРОЮ	
<i>Рибальченко А. М., Огар В. В.</i>	155
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	
2. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.	
<i>Бараболя О. В., Ананченко В. С.</i>	158

Список використаних джерел

1. Інтегрована система захисту:
http://podolyanchuk.ucoz.ua/load/agrotekhnologija/materiali_dlja_uchniv/zakhodi_borotbi_iz_shkidnikami_ta_khvorobami_s_g_kultur/20-1-0-42.
2. Prognoz-2022-povna versiya URL: <https://dpss.gov.ua/storage/app/sites/>

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: ([0000-0001-8954-8256](https://orcid.org/0000-0001-8954-8256))

Таргонська Вікторія Анатоліївна

бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ХВОРОБ КУКУРУДЗИ

Кукурудза — одна з провідних зернових культур України, важлива як для харчування, так і для тваринництва. Та попри це, різноманітні хвороби щороку зменшують її врожайність і погіршують якість зерна. Ефективний захист культури від захворювань — ключ до стабільного і високого врожаю.

На сьогодні найбільшої шкоди кукурудзі завдають грибкові хвороби, викликані різними грибами роду: *Fusarium*, *Alternaria*, *Penicillium*, *Pythium*. Ураження хворобами сприяє зменшенню кількості та якості зерна у качані: уражені качани мають меншу масу, зерно може бути пустим або пошкодженим грибами. При зараженні насіння: зменшується схожість і енергія проростання, сходи можуть загинути. Прояву хвороб у кукурудзи сприяє стрес, причиною якого найчастіше може бути посуха, надлишок вологи, дефіцит елементів живлення, що послаблюють імунітет рослин і сприяють прояву хвороб.

Основними ознаками найпоширеніших хвороб кукурудзи в Україні є:

Фузаріоз (*Fusarium*), - продукує токсини, які шкідливі для людей та тварин, якщо зерно потрапляє до кормової або харчової продукції. Сприяє зниженню загальної продуктивності поля: пошкоджені грибком рослини ростуть слабше, спостерігається падіння продуктивності листової поверхні та якості супутніх показників таких як вміст крохмалю та білку в зерні.

Пухирчаста сажка (*Ustilago zeae*) - ураження проявляється в здутті стебел та листків кукурудзи. Найбільше, втрачається врожаю при ранньому зараженні

Нігроспоров (*Nigrospora oryzae*) - уражається стебло і ніжка качана, проявляється як поява на них чорного нальоту.

Гельмінтоспоріоз (*Helminthosporium*) - з'являються плями на листках, що в свою чергу суттєво знижує інтенсивність фотосинтезу та в цілому ослаблює рослину.

Насіння кукурудзи також при неналежному догляді вражається різними грибковими хворобами. Уражене насіння як правило темніє, пліснявіє, проростки з нього ослаблі і як правило гинуть.

До основних причини, що сприяють розвитку захворювань слід віднести: насіннєву інфекцію, кліматичні чинники серед яких рясні опади, надмірна вологість, посуха.

Це в свою чергу сприяє зменшенню кількості та якості зерна: уражені качани мають меншу масу, зерно може бути пустим або пошкодженим грибами. При зараженні насіння: зменшується схожість і енергія проростання, сходи можуть загинути.

Найбільш ефективним на сьогодні серед методів інтегрованого захисту кукурудзи від хвороб слід відмітити агротехнічні заходи. Зокрема дотримання сівозміни - уникати однотипних посівів кукурудзи кілька років поспіль.

Обробіток ґрунту, який повинен полягати у зменшенні решток, або знищення чи закопування рослинних залишків, щоб зменшити джерела інфекції. Вибір строків сівби та гібридів, адаптованих до конкретних кліматичних умов; надавати перевагу сортам з підвищеною стійкістю до хвороб.

На сьогодні ефективна боротьба з хворобами кукурудзи — комплексна проблема, що поєднує чинники клімату, агротехніку, насіннєвий матеріал та сортових властивостей кукурудзи.

Попереджувальні (профілактичні) заходи часто ефективніші й дешевші, ніж боротьба після масового розвитку хвороби. Для сталого виробництва кукурудзи потрібен інтегрований захист: агротехніка + біологічні/генетичні методи + хімічний захист за потреби. Регулярний моніторинг та діагностика хвороб дозволяють вчасно реагувати і мінімізувати шкоди.

Список використаних джерел

1. <https://www.academia.edu/48660587>
2. <https://agrariyfort.com.ua/khvoroby-kukurudzy-symptomy-foto-obrobka-i-zasoby-zakhystu>